

BUSSOLI

Bussoli.

BUSSOLLILLA TARKOITETAAN tarkkuuskompassia. Kompassineulan sijasta siinä on kiekko, jonka reunoille on merkitty asteikko, jota katsotaan bussolin sivulta tähdättäessä haluttuun kohteeseen. Kiekosta voi näin lukea kohteen suuntakulman. Bussoli on ulkoapäin samanlainen metallinen "aski" kuin armeijassa käytetyt kompassit (kuvan bussoli on Suunto Oy:n 1950-luvulla valmistama).

Bussoli-sana lienee taustaltaan latinankielinen, koska italiaksi kompassi on bussola. Kompassihan oli käytössä jo ajanlaskumme alkuaikoina Kiinassa. Kiinalaisten kompassissa nuolen kärki oli pantu neulan eteläpäähän.

Kompassi tuli Euroopassa käyttöön noin tuhat vuotta sitten ja sitä käyttivät myös viikingit seikkaillessaan ympäri maailmaa. Puuveneiden aikaan kompassi toimi ennakoitavasti, mutta rautaveneiden aikana tuli varmaankin huolia.

Itse en ole siviilimaanmittaustöitä maastossa harjoittaessani bussolia käyttänyt. Sen sijaan armeijassa tykistöhommissa ollessa tuli bussolia jonkin kerran hyödynnettyä. Niin, siihen aikaan, kun armeijan hommissa olin, ei tietysti mistään GPS:tä ollut puhuttakaan. Jotta tämä tykillä ampuminen olisi sujunut jotenkin hallitusti, niin piti tietää, missä tykit sijaitsivat ja missä kohde sijaitsi.

Eli tarvittiin paikan määrittystä ja tämän piti onnistua aika vikkellä. Työhön tarvittiin silloin tällöin bussolia ja etäisyysmittaa. Jos ei ollut minkäänlaista mittanauhaa, piti turvautua askelmittoihin. Askelmitta saatiin niin, että itse kukin käveli sadan metrin matkan ja laski siihen käytetyn askelparin määrän (itselläni se oli 56). Bussollilla otettiin siis suunta ja askelilla tai mittanauhalla mitta. Homma hoitui niin, että kun tykit oli ajettu asemiin, etsittiin läheltä kartalta luotettavasti paikallistettava kohde, josta mittausta sitten aloitettiin. Kohteesta käynnistettiin sitten monikulmionmittaus bussolin ja käytettävissä olevan etäisyysmittaustavan avulla. Mittausta kutsuttiin "nopsaksi" ja sillä vietiin mittaajajono tykeille ja laskettiin paikan koordinaatit. Armeijassa oli bussolin kehä jaettu tietysti piiruiksi.

Samantapainen homma piti tietysti tehdä tulenjohtopäässä, jotta paukut pystyttiin ohjaamaan muualle kuin harakoille tai omaan niskaan...

Jürgen Grönfors
jurgronf@gmail.com